

Prezentowana monografia stanowi całościowe opracowanie problematyki publicznoprawnych aspektów podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez pośredników ubezpieczeniowych. Na aktualny charakter tematyki będącej przedmiotem monografii wskazuje rozpoczęty proces implementacji do polskiego systemu prawnego dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (IDD). Poglądy wyrażone w monografii zawierają istotne propozycje dotyczące elementów przyszłej regulacji prawnej odnoszącej się do pośrednictwa ubezpieczeniowego w Polsce.

Publikacja jest adresowana do przedstawicieli nauki, prawników praktyków, pracowników zakładów ubezpieczeń, pośredników ubezpieczeniowych oraz organów projektujących i stanowiących prawo w tym zakresie. Będzie ona pomocnym źródłem dla studentów studiów prawniczych i ekonomicznych, chcących pogłębiać wiedzę w zakresie prawa ubezpieczeń gospodarczych. Będzie przydatna także klientom pośredników ubezpieczeniowych, którzy będą mogli się zapoznać ze swoimi prawami i obowiązkami ustawowymi, a także ocenić swoją sytuację w ewentualnym sporze z tymi profesjonalnymi podmiotami.

Monika Szaraniec

doktor nauk prawnych; absolwentka Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Jagiellońskiego; adiunkt w Katedrze Prawa Cywilnego i Gospodarczego Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie; autorka kilkudziesięciu publikacji, w tym monografii, z dziedziny publicznego prawa gospodarczego, w szczególności z zakresu ubezpieczeń gospodarczych.

Z recenzji prof. UAM dr. hab. Marcina Orlickiego:

Temat monografii jest niezwykle aktualny (...), a jej tezy są ciekawe, nowatorskie, inspirują do dyskusji. Stanowi ona bardzo wartościową analizę obecnego stanu publicznoprawnych regulacji prawnych dotyczących pośrednictwa ubezpieczeniowego, założeń stanu prawnego określonego przez postanowienia dyrektywy o dystrybucji ubezpieczeń oraz właściwego sposobu dostosowania regulacji krajowych do przepisów unijnych. Szczególnie cenne są przedstawione w pracy uwagi de lege ferenda. Łączą one bowiem poszanowanie dla tradycji prawnej oraz ukształtowanych i dobrze funkcjonujących instytucji z dążeniem do koniecznych reform stanu prawnego dla polepszenia położenia klientów pośredników ubezpieczeniowych. Dzięki uwzględnieniu w jak najszerszym zakresie propozycji zawartych w recenzowanej książce, polskie prawo dotyczące pośrednictwa ubezpieczeniowego może stać się bardziej uporządkowane, bardziej przyjazne dla pośredników i ich klientów. (...) Monografia powinna zostać potraktowana jako inspiracja dla twórców nowego prawa o dystrybucji ubezpieczeń. Tak dogłębne opracowanie pośrednictwa ubezpieczeniowego należy traktować jako bardzo użyteczny materiał analityczny dla oceny rodzących się rozwiązań legislacyjnych, pozwalający na ocenę rządowych propozycji ustawodawczych.

Spis treści:

Wykaz ważniejszych skrótów

Wstęp

Rozdział 1. Regulacja pośrednictwa ubezpieczeniowego w prawie polskim i prawie Unii Europejskiej oraz jego kwalifikacja

- 1.1. Regulacja prawna pośrednictwa ubezpieczeniowego przed okresem międzywojennym i w jego trakcie
- 1.2. Regulacja pośrednictwa ubezpieczeniowego w PRL
- 1.3. Regulacja pośrednictwa ubezpieczeniowego po 1989 r.
- 1.4. Pośrednictwo ubezpieczeniowe jako typ pośrednictwa handlowego
- 1.5. Regulacja prawna pośrednictwa w prawie Unii Europejskiej
 - 1.5.1. Dyrektywa 77/92/EWG oraz zalecenie 92/48/EWG
 - 1.5.2. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady 2002/92/WE z 9 grudnia 2002 r. w sprawie pośrednictwa ubezpieczeniowego (IMD)
 - 1.5.3. Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/97 z 20 stycznia 2016 r. w sprawie dystrybucji ubezpieczeń (IDD)
- Podsumowanie

Rozdział 2. Zakres oraz wymogi dotyczące podejmowania i wykonywania działalności gospodarczej przez pośredników ubezpieczeniowych

- 2.1. Model pośrednictwa ubezpieczeniowego w Polsce – koncepcja dualistyczna
- 2.2. Modele pośrednictwa ubezpieczeniowego w wybranych porządkach prawnych państw Unii Europejskiej
 - 2.2.1. Prawo hiszpańskie
 - 2.2.2. Prawo austriackie
 - 2.2.3. Prawo niemieckie
 - 2.2.4. Prawo francuskie
- 2.3. Czynności faktyczne i prawne wykonywane w ramach pośrednictwa ubezpieczeniowego
 - 2.3.1. Czynności agencyjne a działalność agencyjna
 - 2.3.2. Czynności brokerskie a działalność brokerska
- 2.4. Wynagrodzenie pośrednika ubezpieczeniowego
- 2.5. Wymogi ustawowe dla wykonywania działalności agencyjnej przez agenta ubezpieczeniowego oraz dla osób fizycznych wykonujących czynności agencyjne
- 2.6. Wymogi ustawowe dla wykonywania działalności brokerskiej przez brokera ubezpieczeniowego oraz dla osób fizycznych wykonujących czynności brokerskie
- 2.7. Pośrednictwo ubezpieczeniowe jako działalność gospodarcza reglamentowana
 - 2.7.1. Reglamentacja działalności agencyjnej
 - 2.7.2. Reglamentacja działalności brokerskiej
- 2.8. Wymogi zawodowe wynikające z dyrektywy IDD
- 2.9. Pośrednik ubezpieczeniowy a zawód regulowany – uwagi de lege lata
 - 2.9.1. Wolny zawód a zawód regulowany
- 2.10. Specyfika modelu pośrednictwa ubezpieczeniowego na tle rynku inwestycyjnego
 - 2.10.1. Ujęcie pośrednictwa na giełdzie towarowej
 - 2.10.2. Ujęcie pośrednictwa na rynku giełdowym i pozagiełdowym
 - 2.10.3. Agent firmy inwestycyjnej

2.11. Koncepcja normatywnej przebudowy modelu pośrednictwa ubezpieczeniowego w Polsce – uwagi de lege ferenda
Podsumowanie

Rozdział 3. Publicznoprawna ochrona informacyjna klienta w relacjach z pośrednikiem ubezpieczeniowym

3.1. Asymetria informacyjna w relacjach klient – pośrednik ubezpieczeniowy
3.2. Adresat informacji przekazywanych przez pośrednika ubezpieczeniowego
3.3. Ochronne reżimy adresata informacji jako słabszej strony w relacjach z pośrednikiem ubezpieczeniowym
3.3.1. Konsumencka ochrona informacyjna ubezpieczającego i ubezpieczonego w przepisach o umowie ubezpieczenia
3.3.2. Konsumencka ochrona ubezpieczającego poprzez informację – wzmianka
3.3.3. Pozakonsumencka informacyjna ochrona ubezpieczającego i innych beneficjentów umowy ubezpieczenia – wnioski de lege ferenda
3.4. Forma przekazania klientowi obowiązków informacyjnych przez pośrednika
3.5. Postacie zachowań informacyjnych charakterystycznych dla rynku pośrednictwa ubezpieczeniowego
3.6. Istota publicznoprawnych obowiązków informacyjnych pośredników ubezpieczeniowych wobec klienta
3.7. Zakres publicznoprawnych obowiązków informacyjnych nałożonych na pośrednika ubezpieczeniowego w ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym
3.7.1. Zakres publicznoprawnych obowiązków informacyjnych agenta wobec klienta
3.7.2. Zakres publicznoprawnych obowiązków informacyjnych brokera wobec klienta
3.7.3. Publicznoprawna odpowiedzialność agenta i brokera za niewykonanie publicznoprawnych obowiązków informacyjnych
3.8. Nowe publicznoprawne obowiązki informacyjne wobec klienta nałożone na pośredników ubezpieczeniowych w dyrektywie IDD
3.8.1. Informacje o przedsiębiorstwie pośrednika ubezpieczeniowego
3.8.2. Informacje umożliwiające identyfikację ewentualnych konfliktów interesów
3.8.3. Pozostałe obowiązki informacyjne związane ze świadczeniem usług pośrednictwa ubezpieczeniowego
3.8.4. Dodatkowe obowiązki informacyjne dotyczące ubezpieczeniowych produktów (usług) inwestycyjnych
3.8.5. Dodatkowe wymogi informacyjne przy sprzedaży krzyżowej
Podsumowanie

Rozdział 4. Wykonywanie przez pośredników ubezpieczeniowych działalności transgranicznej w ramach wewnętrznego rynku finansowego Unii Europejskiej

4.1. Organizacja i istota wewnętrznego rynku finansowego Unii Europejskiej
4.2. Unijna regulacja swobody przedsiębiorczości i świadczenia usług w zakresie działalności pośredników ubezpieczeniowych
4.2.1. Swoboda przedsiębiorczości
4.2.2. Swoboda świadczenia usług
4.2.3. Swoboda świadczenia usług a swoboda przedsiębiorczości
4.3. Formy prowadzenia działalności transgranicznej przez pośredników ubezpieczeniowych
4.3.1. Wykonywanie działalności transgranicznej w ramach oddziału przez pośrednika ubezpieczeniowego

- 4.3.2. Działalność transgraniczna pośredników ubezpieczeniowych poza placówką w ramach swobody świadczenia usług
 - 4.3.3. Działalność transgraniczna pośredników ubezpieczeniowych poprzez przedstawicielstwo
 - 4.3.4. Zasady wewnętrznego rynku finansowego Unii Europejskiej związane z prowadzeniem działalności transgranicznej
 - 4.4. Działalność transgraniczna pośredników ubezpieczeniowych oraz obowiązek jej notyfikacji w ustawie o pośrednictwie ubezpieczeniowym
 - 4.5. Wykonywanie działalności transgranicznej przez pośredników ubezpieczeniowych w dyrektywie IDD
 - 4.5.1. Obowiązek notyfikacji przy korzystaniu ze swobody przedsiębiorczości i swobody świadczenia usług
 - 4.5.2. Uprawnienia organów nadzorczych państwa przyjmującego do nakładania na pośredników ubezpieczeniowych sankcji oraz ograniczania ich działalności na terytorium państwa przyjmującego
- Podsumowanie

Rozdział 5. Nadzór nad działalnością gospodarczą pośredników ubezpieczeniowych

- 5.1. Struktura i środki nadzoru Europejskiego Systemu Nadzoru Finansowego
 - 5.1.1. Podmiotowy oraz przedmiotowy zakres nadzoru nad wewnętrznym rynkiem finansowym Unii Europejskiej
 - 5.1.2. Zmiany w konstrukcji nadzoru nad wewnętrznym rynkiem finansowym Unii Europejskiej
 - 5.1.3. Charakter prawny środków nadzoru makroostrożnościowego
 - 5.1.4. Charakter prawny środków nadzoru mikroostrożnościowego
- 5.2. Zakres podmiotowy i przedmiotowy nadzoru Europejskiego Organu Nadzoru Ubezpieczeń i Pracowniczych Programów Emerytalnych (EIOPA)
 - 5.2.1. Zadania EIOPA wynikające z dyrektywy IDD mające wpływ na działalność pośredników ubezpieczeniowych i zakładów ubezpieczeń korzystających z usług pośredników zależnych
 - 5.2.2. Współpraca między EIOPA a KNF w zakresie nadzoru nad wewnętrznym rynkiem finansowym Unii Europejskiej
- 5.3. Modele i zasady nadzoru na wewnętrznym rynku finansowym Unii Europejskiej – wzmianka
- 5.4. Status prawny, zadania oraz funkcje Komisji Nadzoru Finansowego
 - 5.4.1. Ogólna charakterystyka nadzoru i środków nadzoru KNF na rynku ubezpieczeniowym
- 5.5. Środki nadzoru KNF w odniesieniu do brokerów ubezpieczeniowych i zakładów ubezpieczeń korzystających z usług agenta ubezpieczeniowego
 - 5.5.1. Prowadzenie rejestru pośredników ubezpieczeniowych
 - 5.5.2. Czynności kontrolne
 - 5.5.3. Środki oddziaływania o charakterze władczym
 - 5.5.4. Nowe rozwiązania prawne w zakresie sankcji administracyjnych i innych środków nadzoru wynikające z dyrektywy IDD
 - 5.5.5. Istota i podstawy prawne wydawania rekomendacji przez KNF na rynku ubezpieczeniowym

Podsumowanie

Wnioski końcowe

Bibliografia

Wykaz aktów prawnych